

L.P. XIV		KARTA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKU	
1. OBIEKT		5. MIEJSCOWOŚĆ	
ZESPÓŁ ZABUDOWY LOTNISKA (1)		NOWY DWÓR MAZOWIECKI	
2. DATA POWSTANIA	3. AUTOR	4. MATERIAŁ	6. KOD POCZTOWY
II poł. XX w.	_____	_____	05-100
16. FOTOGRAFIE		8. GMINA	
		NOWY DWÓR MAZ.	
		9. POWIAT	
		NOWODORSKI	
		10. WOJEWÓDZTWO	
		MAZOWIECKIE	
		11. OBECNA FUNKCJA	
		12. WŁASNOŚĆ	
		13. LOKALIZACJA ARCHEOLOGICZNA	
		Nr obszaru AZP	
		Nr stanowiska na obszarze AZP	
		14. INFORMACJE O OCHRONIE	
		Nr i data wpisu do rejestru zabytków	
		Zapis w planie zagospodarowania przestrzennego _____	
		15. RODZAJE ZAGROŻEŃ	
		Brak.	

Zespół umocnień lotniska wojskowego

Mapa w skali 1:5000

17. CHARAKTERYSTYKA ZESPOŁU

Zespół zabytkowej zabudowy lotniska składa się z wielu powstałych w różnym okresie obiektów.

1) zespół umocnień lotniska wojskowego

Zespół polowych obiektów fortyfikacyjnych i strzelnicy lotniczej, zbudowany ok. 1970 r. po północnej stronie lotniska.

Budowa ukryć dla samolotów bojowych i ich obsługi była w tym czasie prowadzona na wielką skalę jako reakcja na wydarzenia izraelsko-arabskiej wojny sześciodniowej w 1967 r. (podczas nalotu trwającego 7 min. 45 s lotnictwo izraelskie zniszczyło 189 samolotów egipskich, znajdujących się na lotniskach). Na lotnisku w Modlinie wykonano ukrycia w postaci ziemnych obwałowań przy drogach kołowania po południowej i północnej stronie lotniska, a nieco dalej na południe powstały tzw. góry radarowe – ziemne nasypy na które wtaczano stacje radiolokacyjne do wykrywania nisko lecących samolotów. Najciekawszy jest zespół obiektów po stronie północnej, z uwagi na wyposażenie go w schrony i połączenie ze strzelnicą lotniczą.

W skład zespołu wchodzi 5 podwójnych ukryć, dwa schrony i strzelnica. Ukrycia, mieszczące po dwa samoloty, wykonane zostały w postaci ziemnych obwałowań na planie litery E, z umieszczonym w bocznym wale niewielkim schronie z żelbetowych elementów prefabrykowanych dla żołnierzy obsługi. Cztery z nich rozmieszczono po obu stronach drogi równoległej do pasa startowego, przy czym przed ukryciami skierowanymi w stronę lotniska wykonano dodatkowy odcinek wału. Piąte ukrycie wbudowano w wał strzelnicy, przeznaczonej do przystrzeliwania broni pokładowej samolotu ustawionego na jej osi i wyposażonej w kulochwyty, tarczociąg i schron obserwacyjny. Schrony, przeznaczone do przechowywania i uzbrajania amunicji lotniczej, mają oryginalną konstrukcję – do szkieletu skręconego z szyn kolejowych umocowano pokrycie z podkładów kolejowych, oblano warstwą betonu i obsypano ziemią.

2) zespół polskich obiektów ćwiczebnych

pozostałości polskich schronów doświadczalnych, wybudowanych i poddanych próbom na istniejącym w latach 30. XIX w. poligonie.

Cztery obiekty w kształcie prostopadłościanów zostały wykonane latem 1935 r. przez Wydział Fortyfikacyjny Departamentu Budownictwa MSWojsk. i poddane próbnemu ostrzałowi oraz symulowanemu bombardowaniu lotniczemu w celu sprawdzenia odporności żelbetowych ścian i stropów o różnej konstrukcji (zachowały się ślady po trafieniach różnych pocisków i dokumentacja z testów). Piąty obiekt, położony na zachód od pozostałych, miał formę żelbetowej ściany ze wzmocnionymi stalowymi belkami otworem strzelniczym, i został poddany intensywnemu ostrzałowi płaskotorowemu, zapewne z armat przeciwpancernych.

3) Polskie schrony bojowe z 1939 r.

Schrony bojowe zbudowano latem 1939 r. jako element fortyfikacji Przedmościa Modlin. Wysunięte przed linię okopów, broniły podejścia do nich krzyżowym ogniem ciężkich karabinów maszynowych. Małe, jednoizbowe o konstrukcji żelbetowej, mieściły dwa ckm i 5 żołnierzy. Od czoła przykryte były nasypem ziemnym, w bocznych ścianach miały strzelnice osłonięte orylonami, w tylnej znajdowało się wyjście, zabezpieczone przelotnią. Istniejące uszkodzenia schronów nr 1 i 2 powstały po wojnie, schron nr 2 został przykryty nasypem dla radaru, schrony nr 3 i 4 zachowane są w całości, oprócz czołowego nasypu.

4) Prochownia Malewicz **Prochownia Mała** powstałe jako zaplecze magazynowe fortu II w Koszewie, oraz **Prochownia Myza** wzniesiona na zapleczu Fortu I w Zakroczmie. Listę obiektów uzupełniają dwa hangary lotnicze w konstrukcji łukowej dachu, pochodzące z lat 30 XX w.